

FUNCTIEPROFIEL

Chief AI Officer

Een invulbaar profiel voor organisaties die de verantwoordelijkheid voor AI willen beleggen.

Opgesteld door Marco Heida, CAIO.nl · versie oktober 2026

Waarvoor dit profiel is

Bijna elke organisatie werkt al met AI. Bijna nergens staat op papier wie ervoor verantwoordelijk is. Dit profiel legt dat vast: wat de Chief AI Officer (CAIO) doet, wat hij mag beslissen en aan wie hij verantwoording aflegt.

Je kunt het op drie manieren gebruiken. Als basis voor een vacature. Als opdrachtbeschrijving wanneer je de rol toewijst aan iemand die al in dienst is, wat in de meeste organisaties de gebruikelijke route is. Of als opdracht voor een tijdelijke invulling van buiten. De titel doet er minder toe dan het mandaat: een AI-lead of portefeuillehouder AI met dit profiel is in de praktijk de CAIO.

Tekst tussen **[vierkante haken]** vul je zelf in.

Doel van de rol

De CAIO zorgt dat de organisatie AI inzet waar het bijdraagt aan haar doelen, onder voorwaarden die de directie kan uitleggen en verantwoorden. Hij bepaalt samen met de directie welke toepassingen er komen, richt de governance in die dat veilig mogelijk maakt en laat zien wat het oplevert. Goede governance is in deze rol wat opschalen sneller maakt: risico's die vooraf zijn gewogen, hoeven achteraf niet te worden gerepareerd.

Plaats in de organisatie en rapportagelij

De CAIO rapporteert voor de AI-portefeuille rechtstreeks aan **[de algemeen directeur of de voorzitter van het bestuur]**. AI staat minimaal maandelijks als vast punt op de agenda van directie of MT, met de CAIO als inbrenger. Een lijn via IT ligt niet voor de hand: vier van de vijf verantwoordelijkheden gaan over strategie, besluitvorming, verantwoording en mensen.

Hoe de rol wordt ingevuld, hangt vooral af van de omvang en de fase van de organisatie. De grenzen zijn indicatief.

Situatie	Invulling	Rapportagelijijn
Ca. 50 tot 1.000 medewerkers	Portefeuille bij een MT-lid of manager, met vastgelegd mandaat en vrijgemaakte tijd	Voor AI rechtstreeks aan de algemeen directeur
Vanaf ca. 1.000 medewerkers	Zelfstandige rol, vaak met een klein team	Rechtstreeks aan de algemeen directeur of het bestuur
Start of versnelling	Tijdelijk extern, als kwartiermaker of interim CAIO	Aan de algemeen directeur, met overdracht aan een interne eigenaar

De CAIO werkt structureel samen met **[de CIO of IT-manager]** voor infrastructuur en beveiliging, de functionaris gegevensbescherming voor de AVG, de CISO voor informatiebeveiliging, HR voor training en veranderende functies, inkoop voor leveranciersafspraken en de ondernemingsraad, zeker bij toepassingen die het werk of de beoordeling van medewerkers raken. Die functies houden hun eigen verantwoordelijkheid. De CAIO zorgt dat ze bij AI-besluiten op hetzelfde moment aan tafel zitten.

Mandaat

Zonder vastgelegd mandaat wordt de CAIO een adviseur die niemand hoeft te volgen. Leg daarom per type besluit vast welke rol hij heeft.

Besluit	Rol van de CAIO
Toelating van een nieuwe AI-tool binnen het vastgestelde beleid, bij laag of beperkt risico	Beslist
Opname van toepassingen in het AI-register en aanwijzing van een eigenaar per toepassing	Beslist
Start, bijsturing of stopzetting van een pilot binnen het goedgekeurde budget	Beslist
Inhoud en planning van het programma voor AI-geletterdheid	Beslist, in afstemming met HR
Leverancierskeuze en contractvoorwaarden bij software met een AI-component	Adviseert; zijn advies is verplicht in te winnen
IT-architectuur en datavoorziening voor AI	Adviseert de CIO
Vaststelling of wijziging van het AI-beleid	Bereidt voor, directie besluit
Toepassingen met hoog risico onder de EU AI Act, of met grote impact op klanten, cliënten, burgers of medewerkers	Bereidt voor, directie besluit
Opschaling van een pilot naar de hele organisatie, of investeringen boven [bedrag]	Bereidt voor, directie besluit

Besluit	Rol van de CAIO
AI-incident met gevolgen voor klanten, cliënten, burgers of medewerkers	Escaleert binnen [24 uur] naar de directie, met een voorstel

Om dit mandaat waar te kunnen maken, heeft de CAIO:

- inzage in alle AI-toepassingen in de organisatie, ook in AI die via leveranciers in bestaande software is meegekomen;
- een eigen budget van **[bedrag]** per jaar voor pilots en training;
- het recht om bij een ernstig risico een toepassing tijdelijk stil te leggen, tot de directie heeft besloten.

De vijf verantwoordelijkheden

De rol laat zich beschrijven langs vijf verantwoordelijkheden. Ze grijpen in elkaar: een strategie zonder governance is roekeloos, governance zonder uitvoering blijft op papier, en uitvoering zonder draagvlak bij medewerkers strandt op adoptie.

1. Strategie

De CAIO leidt de AI-visie af van de organisatiedoelen en vertaalt die naar een roadmap met een geprioriteerde pilotpipeline. Hij kiest eerst toepassingen met hoge impact én hoge haalbaarheid, en zet de rest bewust op de roadmap in plaats van in uitvoering. Hij werkt in cycli van negentig dagen.

Resultaat: een AI-roadmap die de directie heeft vastgesteld en die elk kwartaal wordt herzien.

2. Governance en risico

De CAIO richt in wie over AI beslist, hoe risico's worden beoordeeld en welke afspraken gelden voor data en leveranciers, in lijn met de EU AI Act en de AVG. Hij toetst een toepassing op het moment dat die wordt gekozen, zodat niet halverwege een pilot blijkt dat iets juridisch niet kan.

Resultaat: vastgesteld AI-beleid, een actueel AI-register met een eigenaar per toepassing, en een intakeroute die medewerkers kennen.

3. Uitvoering

De CAIO kiest pilots samen met de lijn. Elke pilot krijgt een eigenaar, een meetpunt en een einddatum, met menselijke controle waar de uitkomst mensen raakt. Na elke cyclus volgt een besluit: opschalen, bijsturen of stoppen.

Resultaat: twee tot drie pilots per cyclus, elk met een vastgelegd besluit.

4. Verantwoording

De CAIO informeert de directie met korte, besluitgerichte rapportages: wat AI oplevert in geld, tijd en kwaliteit, wat het kost om niets te doen en welke risico's zijn afgedekt. Investeringsvoorstellen onderbouwt hij met een businesscase.

Resultaat: AI elke maand op de agenda van directie of MT, met een vast overzicht van pilots, resultaten en risico's.

5. Talent

De CAIO zorgt dat medewerkers weten wanneer ze AI mogen gebruiken, welke gegevens er niet in horen en hoe ze de uitkomst controleren. Hij bouwt een netwerk van collega's die in hun afdeling het voorbeeld geven, en een gedeelde promptbibliotheek.

■ **Resultaat:** een programma voor AI-geletterdheid per rol, met vastgelegd wie wat heeft gevolgd.

Kennis en ervaring

De meeste CAIO's komen uit management, strategie, bedrijfsvoering, compliance of advies. Een technische achtergrond helpt, maar is geen eis.

Kennis

- Genoeg begrip van AI om toepassingen en leveranciers kritisch te bevragen: wat een model kan, waar het fouten maakt en wat er met ingevoerde gegevens gebeurt.
- De EU AI Act en de AVG op het niveau van wat ze van de organisatie vragen.
- Governance en risicomanagement, aansluitend op de kaders die de organisatie al gebruikt, zoals ISO/IEC 42001, ISO 27001 of de BIO.
- Businesscases opstellen en resultaat meten.
- Verandermanagement: hoe een nieuwe werkwijze in een organisatie landt.

Ervaring

- **[Minimaal x]** jaar in management, strategie, bedrijfsvoering, compliance of advies.
- Ervaring met besluitvorming op directieniveau en met het meekrijgen van een bestuur.
- Aantoonbaar gebruik van AI in het eigen werk. Het gezag van een CAIO komt voor een groot deel uit wat hij zelf al heeft gedaan.
- **[Gewenst: een CAIO-certificering of vergelijkbare opleiding.]**

Competenties

- Bestuurlijke sensitiviteit: weet waar besluiten vallen en wat een directie nodig heeft om te kunnen kiezen.
- Vertaalvermogen: maakt van een organisatiedoel een concrete AI-toepassing, en van een technisch risico een bestuurlijke afweging.
- Overtuigingskracht met onderbouwing: krijgt sceptici mee met cijfers en aantoonbaar resultaat.
- Oordeelsvermogen: durft een veelbelovende pilot te stoppen als het meetpunt niet wordt gehaald.
- Verbinden: brengt IT, privacy, HR, inkoop en de lijn bij elkaar, zonder hun werk over te nemen.

Waaraan je na twaalf maanden ziet dat de rol werkt

Na een jaar moet de directie deze vragen zonder aarzelen kunnen beantwoorden. Welke AI-toepassingen draaien er, en wie is van elke toepassing de eigenaar? Mag een medewerker klantgegevens in een publieke AI-tool zetten, en weet iedereen het antwoord? Welke pilots zijn

opgeschaald, welke gestopt, en waarom? Wat heeft AI het afgelopen jaar opgeleverd in geld, tijd of kwaliteit? En als een AI-toepassing een fout advies geeft, wie legt het dan uit aan de klant?

Lukt dat bij een van de vragen niet, dan is dat het eerste onderwerp voor het jaarplan van de CAIO.

Omvang en invulling

Onderdeel	Invulling
Omvang	[fte, of uren per week bij een portefeuille]
Rapporteert aan	[functie]
Schaal of honorarium	[volgens eigen functiehuis]
Budget voor pilots en training	[bedrag per jaar]
Startdatum	[datum]
Evaluatie	[na 90 dagen en na 12 maanden]

Wordt de rol een portefeuille naast een bestaande functie, leg dan in uren vast hoeveel tijd ervoor beschikbaar is en welk ander werk daarvoor vervalt. Zonder die afspraak schuift AI naar de avonduren en daarna van de agenda.

Wat de EU AI Act wel en niet vraagt

De AI Act verplicht organisaties niet om een Chief AI Officer aan te stellen. De wet vraagt wel dat organisaties die AI gebruiken maatregelen nemen voor de AI-geletterdheid van hun mensen (artikel 4, sinds 2 februari 2025) en transparant zijn over bepaalde AI-toepassingen (artikel 50, sinds 2 augustus 2026). Voor hoog-risico toepassingen gelden zwaardere verplichtingen, voor de meeste daarvan vanaf 2 december 2027. Iemand moet dat organiseren, en in de praktijk is dat de persoon met dit profiel.

Stand van de wetgeving: oktober 2026. Controleer de data voordat je het profiel publiceert.

Gebruik en bronvermelding

Je mag dit profiel vrij gebruiken en aanpassen voor je eigen organisatie, vacature of opdracht. Neem bij publicatie of doorplaatsing de bron op: Functieprofiel Chief AI Officer, [CAIO.nl](https://caio.nl).

Op caio.nl/chief-ai-officer lees je hoe de rol werkt en hoe je hem intern of tijdelijk extern invult. Het boek *Verantwoord versnellen met AI* van Marco Heida werkt de vijf verantwoordelijkheden en de eerste negentig dagen verder uit. Wie de rol zelf wil leren dragen, vindt de [CAIO-certificering](https://caio.nl/certificering) op caio.nl.